

राजीगन्धकहिङ्गुभिः परिमितैः श्रुत्या पचेत् सार्धप तैलं प्रस्यमितं द्रव्यं कुष्ठं पात्रं तथा कार्द्वसम् ॥
हृत्पात्राणां मनःशिला ।

“गोमूत्रं च तथा विनीय सकलं पूतं द्रव्यं रोगिण दद्यात् कुष्ठविचर्चिकादिभ्यः भिषक् नाम्ना तु षड्विन्दुकम् ॥ इति षड्विन्दुतैलम् ॥ ६१ ॥

“सर्वकुष्ठे सर्वत्रयो सर्वत्र गणिते द्रव्ये ।
नक्तमालं हरिद्रे दे अर्कं तगरमेव च ॥

करवीरं वचाकुष्ठं आस्त्रोता रक्तचन्दनम् ।
मालती सिन्धुवारश्च मञ्जिष्ठा सप्तपर्णकम् ॥

श्यामद्वेपलान् भागान् विषस्य द्विपलं तथा ।
चतुर्गुणे गवां मूत्रे तैलप्रस्थं विपाचयेत् ॥

श्वित्रविस्फोटकटिमतकौटिलुताविचर्चिकाः ।
कण्टकचूरिकायाश्च ये त्रया विषद्विषिताः ॥

ते सर्वे नाशमायान्ति तमः पूर्योदये यथा ॥
विषतैलमिदं नाम्ना सर्वत्रयविशोधनम् ॥

इति विषतैलम् ॥ ६२ ॥

“सोमराजी हरिद्रे दे सर्वपाः कुष्ठमेव च ।

करञ्जैर्द्विगजावीजं पञ्चाक्षरारवधस्य च ॥

विपचेत् सार्धप तैलं नाडीदुष्टत्रयापहम् ।
अनेनासु प्रशाम्यन्ति कुष्ठान्यष्टादशैव तु ॥

नीलिका पिडका व्यङ्गा गम्भीरं वातशोणितम् ।
कण्डूकण्टकप्रशमनं द्रव्यपामानिवारेणम् ॥

इति सोमराजीतैलम् ॥ ६३ ॥

“सोमराजीतुलाकाये यथा दद्रुहन्स्य च ।

गोमूत्रस्य तथा पात्रे कर्त्तव्यं दत्त्वा विचक्षणः ॥

विपचेत् कार्द्विकैर्भागीः कटुतैलाढ्यं भिषक् ।
चित्रकं लाङ्गलास्या च नागरं कुष्ठमेव च ॥

हरिद्रा नक्तमालश्च हरितालं मनःशिला ।
आस्त्रोताकं करवीरं सप्तपर्णं गोमयम् ॥

खदिरं निम्बपत्रं च मरिचं कासमर्दकम् ।
एतानि श्लक्ष्णपिष्टानि कर्त्तव्या विचक्षणाः ॥

हन्ति सर्वाणि कुष्ठानि क्रिमिदुष्टव्रणानि च ।
किटिभं दद्रुजातश्च गात्रवैषम्यमेव च ॥

विशीर्णचर्मैर्भासादिदृष्टीकरशयुक्तम् ।
पाण्डुरोगं तथा कण्डूं विषयं हन्ति दाहणम् ॥

ये चान्ये त्वयता रोगास्तान् शोभं व्योहति ॥
इति दृष्ट्योमराजीतैलम् ॥ ६४ ॥

“मरिचालशिलाब्दाकं पयोऽश्वारिजटात्रिदत् ।

शुक्रद्रवविशालासकं निशायुकदासचन्दनैः ॥

कटुतैलात् पचेत् प्रस्थं ह्यक्षैर्विषपलान्वितैः ।
सगोमूत्रैस्तदभ्यङ्गाद्द्रुश्वित्रविनाशनम् ॥

सर्वत्रयपि च कुष्ठेषु तैलमेतत् प्रशस्यते ॥
इति मरिचाद्यं तैलम् ॥ ६५ ॥

“मरिचं त्रिदत्ता दन्ती क्षीरमाकं शुक्रद्रवः ।

देवदारु हरिद्रे दे मांसी कुष्ठं सचन्दनम् ॥

विशाला करवीरश्च हरितालं मनःशिला ।
चित्रको लाङ्गलास्या च विडङ्गं चक्रमर्दकम् ॥

शिरीषं कुटजो निम्बः सप्तपर्णः खट्वाढ्यता ।
श्यामाको नक्तमालोऽब्धं खदिरं पिप्पली वचा ॥

ज्योतिष्मती च पलिका विषस्य द्विपलं भवेत् ।
आढ्यं कटुतैलस्य गोमूत्रं चतुर्गुणम् ॥

मृत्पात्रे लौहपात्रे वा शनैर्द्विभिना पचेत् ।

पक्ता तैलवरं ह्येतन्मन्त्रयेत् कुष्ठकान् त्रयान् ॥

पामाविचर्चिकादद्रुकण्डूविस्फोटकानि च ।
वलयः पलितं क्राया नली व्यङ्गं तथैव च ॥

अभ्यङ्गेन प्रणश्यन्ति सौकुमार्यं च जायते ।
प्रथमे वयसि स्त्रीणां यासां नश्यन्तु दीयते ॥

परामपि जरां प्राप्य न स्तना यान्ति नम्रताम् ।
बलीवर्द्धस्तुरङ्गो वा गजो वा वायुपीडितः ॥

त्रिभिर्भस्मैर्नैर्गाढं भवेन्मातृविक्रमः ॥
कटुतैल १६ शेर, गोमूत्र ६४ शेर, कल्पाद्यं

मरिचादीनां प्रत्येकं १ पल, विष २ पल ।

इति दृष्ट्योमराजीतैलम् ॥ ६६ ॥

“सप्तपर्णस्तथा काली गुडूची पिचुमर्दकम् ।

शिरीषश्च महातिक्ता जया तुम्बी मृगदानी ॥

काली कालिङ्ग लता ॥
“निशदाशप न भागान् जलद्रोणे विपाचयेत् ।

तैलप्रस्थं समादाय गोमूत्रं चतुर्गुणम् ॥

आरवधो भृङ्गराजो जयाधुस्तुरराजयः ।
इन्द्राशनामिखर्जूरं गोमयार्कं च हीच्छदम् ॥

तैलतुल्यं प्रदातव्यं खरसश्च पृथक् पृथक् ।
महाकालवचा ब्रह्मो तुम्बाप्रिष्टहृष्टिका ॥

कुचैला कुलका रात्रिमेषनामा च ग्रथिका ।
सम्पाकमर्कक्षीरश्च कासुन्दश्चरमूलकम् ॥

कासुन्दमूलकं कालकासुन्दमूलम् । कासुन्दः

खरमर्दकमिति क्वचित्पाठः तन्मते ईश्वरमूलस्थाने

अपामार्गमूलम् ॥

“आद्यु जिङ्गी महातिक्ता विशाला कृपिपत्रकम् ।

पूतिकास्तोत मूर्त्वा च सप्तपर्णं शिरीषकम् ॥

कृपिपत्रकं विहातिपत्रम् ॥
“कुटजं पिचुमर्दं महानिम्बं तथैव च ।

गुडूची चन्द्ररेखा च सोमराट् चक्रमर्दकम् ॥

तुम्बुलभृङ्गपञ्चाङ्गकन्दकं कटुरोहिणी ।

शटीदावीं त्रिदत् पद्मग्रथिकागुरुप्लवङ्गम् ॥

कर्पूरं कटुफलं मांसी सुरैलाट् स्यामयम् ।

एतेषां कार्द्विकैः कल्पाद्यैर्नाम्ना कन्दर्प उच्यते ॥

अष्टादशविधं कुष्ठं यश्चिन्मज्जगतं तथा ।

हस्तपादाङ्गुलीसन्निगलितं सर्वसन्निधु ॥

अधिकानि च मांसानि यस्य गात्रे भविष्यति ।

नासाकर्णास्थिवैकल्यं भेकाकारवपुस्त्वचम् ॥

श्वेतं रक्तं तथा कुष्ठं नानावर्णं विपादिकम् ।

श्वित्रं बद्धविषस्यैव वातशोणितमेव च ॥

कपालं क्रिमिजं कुष्ठं कण्डूद्रव्यविचर्चिकाम् ।

पामादिस्फोटकादीनि क्रिमिदृष्टिं तथैव च ॥

कटीदङ्गं मसूरीश्च किटिभं रक्तमण्डलम् ।

कुष्ठमौडुम्बरं पद्मं महापद्मं तथैव च ॥

गलगाढाब्धं हन्याद्गुडमालां भगन्दरम् ।

वातजं पित्तजश्चैव श्लेष्मजं सान्निपातिकम् ॥

एकोत्पल्यं शूलयश्च कुष्ठं हन्यात् सशयः ॥
इति कन्दर्पसारतैलम् ॥ ६७ ॥ * ॥

“भस्मातकानां पवनोद्धतानां

हन्तुं युदानाश्च यदाढ्यं स्यात् ।

तच्चैकचार्त्तकमेव विदध्या

प्रक्षालयित्वा विदधेत् प्रवाते ॥

शुष्कं पुनस्तद्विदलीकृतश्च

ततः पचेदधु चतुर्गुणात् ।

तत्पादशेषं परिपूतश्रीतम्

क्षीरेण तुल्येन पुनः पचेत् ॥

तदद्वया शर्करया विकीर्णं

ततः खनेनोन्मथितं विधाय ।

तत् सप्तराजादुपजातवीर्यं

सुधारसादप्यधिकतमेति ॥

प्रातर्विबुद्धः कृतदेवकार्थो

मात्राश्च खादेत् खरशरीरयोग्याम् ।

न चात्रापाने परिहार्यमस्ति

न चातपे चाध्वनि मैथुने च ॥

यथेष्टचेष्टो विहितोपयोगा-

द्ववेन्नरः काञ्चनराशिगौरः ।

अनन्यमेधा नरसिंहतेजा

हृष्टेन्द्रियोऽप्याहतबुद्धिसत्त्वः ॥

दन्ताश्च शीर्षाः पुनरुद्वन्ति

केशाश्च युक्ताः पुनरेव दिव्याः ।

नीलाञ्जनानिप्रतिमा भवन्ति

त्वचो विवर्णाः पुनरेव दिव्याः ॥

विशीर्णकर्णाङ्गुलानासिकोऽपि

क्रिमिद्वितो भिन्नगणोऽपि कुष्ठो ।

सोऽपि क्रमादङ्गुलितग्रन्था-

स्तस्येधा भाति नभोऽनुसिक्तः ॥

उद्गान् मयूरान् जयति खरेण

बलेन नागस्तुरगो जवेन ।

रसायनस्यास्य नरः प्रसादा-

दृष्टस्यतेरप्यधिकोऽपि बुद्धा ॥

यस्यान् विशालान् पुनरुक्तिरोषान्

मृहति शीघ्रं न च नश्यते तु ।

कुर्वन्निभं कल्पमनस्यबुद्धि-

र्जवेन्नरो वर्षशतानि पञ्च ॥

राजा ह्ययं सर्वरसायनानां

चकार योगं भगवानगस्त्यः ॥

इति अष्टतमभस्मातकम् ॥ ६८ ॥

“निम्बं गोपाख्या कक्षी चायन्ती चित्रला घनम् ।

पण्डारखजानान्तावचाखदिरचन्दनम् ॥

अरखजं हाकुचवीजम् ।

“पाठा शुण्ठी शटी भार्गी वासा भुनिम्बवत्सकम् ।

श्यामेन्द्रवाखली मूर्त्वा विडङ्गेन्द्रविषानलम् ॥

हस्तिकर्णाभ्यता त्रेका पटोलं रजनीद्वयम् ।

कर्णारवधसप्ताङ्गकण्वेनोत्तदापलम् ॥

त्रेका महानिम्बम् । कर्णारवधः शोथालिफल

मज्जा ।

“भूकन्दं द्रव्यपथं जिङ्गी पद्माट्मूलो ।

विश्वक्सेना च कैटव्यं शरपुङ्खा क्षीरककुली ॥

यथा द्विपलिकान् भागान् जलद्रोणे विपाचयेत् ।

अष्टभागावशेषान् कषायमवतारयेत् ॥

भस्मातकसहस्राणि त्रीणि क्षित्वाग्नेऽम्भसि ।

चतुर्भागावशेषान् कषायमवतारयेत् ॥

तौ कषायौ समादाय वस्त्रपूतो च कारयेत् ।